

Converses literàries

ALBERT MANENT

Dins la literatura els gèneres es subdivideixen en allò que anomenariem subgèneres o variants d'un mateix gènere. Joaquim Molas ja va definir com a literatura narrativa no imaginativa una mena de calaix de sastre on trobem la prosa poètica, els llibres de viatge, els assaigs no erudits, el retrat literari, etc. I és evident que les entrevistes fetes amb voluntat literària pertanyen en aquest apartat heterogeni.

Alguns joves dels anys vint van excel·lir com a entrevistadors a la premsa catalana. Per exemple, el massa oblidat Melcior Font i Tomàs Garcés a *Revista de Catalunya*. Als anys trenta Domènec de Bellmunt entrevistà una gamma variadíssima de personatges, des de Fabra i

Nin a López Picó i Nicolau d'Olwer. Per sort, aquelles entrevistes foren aplegades en dos volums: *Homes de la terra i Figures de Catalunya*. Avui aquests llibres són un preciós document històric, perquè sovint només Bellmunt va aconseguir que alguns dels entrevistats expliquessin amb un cert detall llur vida.

Cal no barrejar les entrevistes amb els retrats. En aquest camp hi han excel·lit, entre d'altres, Plàcid Vidal, Josep Pla, Domènec Guansé i Lluís Nicolau d'Olwer.

Fa trenta-i-tants anys Baltasar Porcel s'inventà una modalitat d'entrevista, molt llarga i molt treballada, al costat d'una altra on les preguntes eren implícites i el lector només hi trobava les respostes. Les primeres foren novetats a *Serra d'Or* i les segones a *Destino*. Després

Montserrat Roig, a *Retrats paral·lels* (Abadia de Montserrat, 1975, 1976 i 1978), aplegà en tres volums les seves entrevistes, també a *Serra d'Or*, i que contribuïren sens dubte a consolidar la seva fama d'escriptora multifacètica. I Josep Maria Espinàs va fer el mateix amb *Identitats* (1985, 1986 i 1987), també en tres volums, que eren les entrevistes que va fer durant anys per televisió. El capítol de les entrevistes literàries, encara que els entrevistats sovint no fossin escriptors, té una nòmina sòlida d'entrevistadors actuals on no manquen ni Zeineida Sardà ni Sebastià Benet, entre d'altres.

Darrerament una jove escriptora, avui secretària de redacció de *Serra d'Or*, s'ha especialitzat en la mateixa matèria. I ha

recollit divuit entrevistes, que provenen també de l'esmentada revista, a *Converses literàries* (Abadia de Montserrat, 1991) i ha repetit l'experiència a *Vint escriptors* (Abadia de Montserrat, 1997). L'autora confessa en un dels pròlegs que l'experiència de les entrevistes "ha suposat per a mi un mestratge de primer ordre [...] i m'han permès d'entendre i viure de prop les complexes, i alhora tan elementals, relacions de l'home amb la literatura".

En aquests dos reculls predominen els escriptors —Antoni Marí, Espinàs, Jordi-Pere Cerdà, Pere Calders, Teresa Pàmies, Maria Barbal, Tísner, Jesús Moncada, Marta Pessarrodona, Jordi Coca...—, però també lingüïstes, assagistes i crítics: Joan Coromines, Joaquim Molas, J.M. Castellet, Sebastià Serrano, Jordi Llovet, o els promotors, com Eliseu Climent. Incisiva, àgil, ben preparada per enfrontar-se amb les dimensions de cada personatge, Marta Nadal és un bon exemple de com perdura, sense perdre frescor literària ni interès històric, aquest capítol poc prodigat de la literatura.